

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Komisijos komunikato „Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė“

COM(2007) 621 galutinis

(2009/C 27/03)

2007 m. spalio 19 d. Europos Komisija, vadovaudamasi Europos bendrijos steigimo sutarties 262 straipsniu, nusprendė pasikonsultuoti su Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu dėl

Komisijos komunikato „Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė“.

Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto darbo šiuo klausimu organizavimą, 2008 m. birželio 13 d. priėmė savo nuomonę. Pranešėjas **Juan Mendoza Castro**.

446-oje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2008 m. liepos 9–10 d. (2008 m. liepos 10 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 108 nariams balsavus už ir 5 susilaikius.

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pritaria Komisijos komunikatui „Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė“ ir jį gerai vertina. Komitetas remia Komisijos išpareigojimą artimiausiais metais aktyviau vykdyti turizmo politiką ir strategiją pasitelkus šią darbotvarkę, kuria bus remiamasi minėtas politiką ir strategiją praktiškai įgyvendinant. Ši nauja politika jau anksčiau buvo pristatyta Komisijos komunikate „Atnaujinta ES turizmo politika: glaudesnė partnerystė Europos turizmui skatinti“.

1.2 Komitetas vertina Komisijos pastangas glaudusiai apibendrinti daug ir svarbių dokumentų, nuomonių ir diskusijų. Rezultatas atitinka užsibrėžtą tikslą plačiau visuomenei suprantama forma pristatyti Darnaus turizmo grupės ir nuomonę parengusių ekspertų darbo rezultatus ir po to vykusią viešųjų konsultacijų rezultatus.

1.3 Komisija teisi šią naująją turizmo politiką susiedama su atnaujinta Lisabonos strategija ir konkurencingumo bei darnumo gerinimą pasirinkdama bendrais tikslais, o ekonominę gerovę, socialinę lygybę ir saugumą, aplinkos ir kultūros apsaugą — konkrečiais tikslais.

1.4 Komitetas taip pat pritaria Komisijos komunikate nurodytiems sunkumams ir jiems spręsti pasiūlytomis priemonėmis. Pasiūlytu metodu siekiama įvairiomis bendradarbiavimo ir konkurencingo bendradarbiavimo priemonėmis įtraukti visas suinteresuotas šalis, o jų dalyvavimas laikomas naujosios turizmo politikos ir jos įgyvendinimo darbotvarkės kertiniu akmeniu. Komisijos komunikate nurodytų iššūkių svarba nekelia abejonių, o tęstinis šiltnamio dujų pasekmių tvarumui tyrimas ateityje turėtų tapti vienu iš pagrindinių darbotvarkės elementų.

1.5 Komitetas pritaria Komisijos ketinimui šią naująją politiką įgyvendinti dialogo, bendradarbiavimo, naujų paramos veikslių ir suinteresuotųjų šalių koordinavimo priemonėmis. **Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė** — tai konkretaus metodo vystymas ir visoms Europos turizmo suinteresuotosioms šalims pasiūlytų įgyvendinimo priemonių taikymas. Vis dėlto Komitetas mano, kad Komisija, o konkrečiai — įmonių ir pramonės generalinis direktoratas, gali ir turi atlikti aktyvesnį

vaidmenį ir privalo imtis lyderio vaidmens įgyvendinant daugybę Europos masto iniciatyvų, pvz., socialinio turizmo, visiems prieinamo turizmo ir mokymo turizmo srityje. Komisija ir kitos institucijos turėtų labiau stengtis įtraukti mažas, vidutinės ir labai mažas įmones darnaus turizmo vystymą ir į darbotvarkės laikymąsi ir įgyvendinimą. Teigiamai vertina Komisijos „patraukliausių turizmo vietovių“ iniciatyvą. Ji įkūnija gerą patirtį ir yra tinkamas pavyzdys.

1.6 Komitetas dar kartą siūlo ir rekomenduoja skatinti Europos turizmo forumo kūrimą ir toliau plėtoti **Europos konsultacinės turizmo tarybos** ir **Europos turizmo agentūros** idėjas bei aptarti jų įkūrimo praktines nuostatas. Šios dvi institucijos galėtų tapti forumais, kurie už turizmą atsakingoms valdžios institucijoms ir įvairioms turizmo sektoriaus suinteresuotosioms šalims suteiktų galimybę bendrauti siekiant tobulinti informaciją apie darnų ir konkurencingą turizmą ir ją skleisti, stebėti Europos turizmo politikos ir darbotvarkės vykdymą ir ypač stengtis išvystyti turizmo sektoriaus tendencijas ir numatyti, kokių veiksmų būtina imtis. Klimato kaita ir jos pasekmės turizmui bei veiksmams, kurių būtina imtis, galėtų būti dviejų pirmiau minėtų institucijų konkretūs tikslai.

1.7 Komitetas labai palankiai vertina Komisijos ketinimą gerinti turimų finansinių priemonių panaudojimą. Konkretus pavyzdys — socialinis turizmas. Komisija mano, kad šioje srityje susidarė palankios galimybės vykdant bandomąjį projektą imtis tarpvalstybinio pobūdžio praktikos. Ši praktika galėtų būti susijusi su socialiniu turizmu ir visiems prieinamu turizmu, žmogiškųjų išteklių tobulinimu, gaminio tobulinimu ir skverbimusi į rinką. Komitetas mano, kad jau yra pakankamai galimybių imtis tarpvalstybinių priemonių vykdant bandomuosius projektus minėtose srityse.

1.8 EESRK palankiai vertina, kad buvo užbaigta veikla, vykdyta įgyvendinant turizmui skirtą Darbotvarkę 21. Jos rezultatai, išdėstyti Komisijos komunikate „**Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkė**“, papildo darnaus Europos turizmo bendrąją politiką ir jai suteikia konkretumo. Iš esmės, šiuo tikslu sudarytos komisijos parengtas techninis dokumentas sudaro Komisijos komunikato pagrindą ir jį papildo, todėl šie du dokumentai svarstyti kartu.

1.9 Kalbant apie statistikos duomenų sritį, Komitetas reiškia pasitenkinimą, kad Komisija, atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto prašymą, paskelbė kvietimą teikti paraiškas sukurti turizmo observatorijų tinklą. Šios observatorijos turėtų ne tik teikti duomenis apie sektorių, bet taip pat būti pajėgios formuoti strateginę ir perspektyvinę viziją, kuri leistų numatyti ir apibrėžti būsimus veiksmus.

1.10 Komitetas pasirengęs tęsti savo darbus turizmo klausimu pagal Komisijos komunikate dėl darbotvarkės nustatytas gaires ir ragina kitas Europos institucijas, valstybes nares, vietos ir regionų valdžios institucijas, sektoriaus suinteresuotąsias šalis (įmonių vadovus ir profesines sąjungas) bei plačiąją visuomenę bendradarbiauti, kad turizmas būtų suvokiamas ir remiamas kaip visuotinė teisė ir strateginę reikšmę Europos atečiai turinti ekonominė veikla. Siekiant vystyti darnesnę ir konkurencingesnę turizmą taip pat būtina, kad visos suinteresuotosios šalys ir vartotojai jaustųsi už tai atsakingi.

1.11 Nors Komisijos komunikate turizmo veikla nagrinėjama atsižvelgiant į socialinio pobūdžio rodiklius ir aspektus, Komitetas apgailestauja, kad jame neužsimenama apie Europos pilietybės koncepciją ir jos realią išraišką; turizmo sektorius jau atlieka, bet galėtų atlikti dar aktyviau, sanglaudos veiksnio vaidmenį, suvienydamas įvairias kultūras ir socialines realijas vardan Europos pilietybės, kurią visi turėtų skatinti ir plėtoti. Įvairių Europos valstybių kultūrų, kalbų, gamtos ir kultūros paveldo įvairovė ir skirtumai — tai milžiniškas turtas, kurį galima ir reikėtų panaudoti kaip priemonę vieni kitus pažinti ir mūsų, kaip Europos piliečių, teisėms pripažinti. Atsižvelgiant į turizmo ir kultūros sąveikos galimybes, kaip jau teigta ankstesnėje EESRK nuomonėje, Europos lygio diskusijose ir dokumentuose turizmo tema daug dėmesio reikia skirti ir kitam aspektui — kultūrai.

1.12 Siekiant vystyti konkurencingesnę ir darnesnę turizmą derėtų atsižvelgti į konkrečius turizmo vietovių ypatumus. Komitetas rekomenduoja atkreipti dėmesį į specifinius ypatumus tų valstybių narių, kurios labai priklauso nuo turizmo. Rengiant su turizmu susijusią politiką ir pasiūlymus, deramą dėmesį reikia skirti skirtingų regionų poreikiams. Rekomenduojama, kad Komisijai atliekant poveikio vertinimus būtų atsižvelgiama į galimą neproporcingą poveikį įvairiems regionams ir sektoriams, pvz., vietovėms, kurios labai priklauso nuo oro transporto ir negali būti pasiektos kitomis transporto priemonėmis ar priklauso beveik vien tik nuo oro transporto — toks salų atvejis.

1.13 EESRK mano, kad Komisijos komunikate išdėstyti principai ir vertybės: darnumas, socialinė gerovė, konkurencingumas, bendradarbiavimas, partnerystė, nauda, saugumas, užimtumo kokybė ir t. t., iš tiesų sudaro Europos turizmo modelį, bet ne todėl, kad jos sudarytų taisyklių rinkinį, o dėl to, kad šiais principais ir vertybėmis visuotinai remiamasi visoje Europos Sąjungoje.

1.14 Komitetas ragina Komisiją bendromis pastangomis siekti žinių ir kvalifikacijos turizmo srityje sertifikavimo Europos lygiu, kad būtų gerinama šio sektoriaus darbo vietų kiekybė ir kokybė. Reikia plėtoti Europos iniciatyvą, kuri suteikia galimybę paprastai ir suprantamai visai Europai (Europos Sąjungai, ELPA/EEE ir šalims kandidatėms) pristatyti darbuotojų, kurie

ieško darbo ir nori dėl profesinių priesaščių judėti Europoje, asmeninius gebėjimus ir kvalifikaciją.

2. Komisijos komunikatas

Siekdami geriau įvertinti ir suprasti, ką Komisija nori pareikšti visoms suinteresuotosioms šalims ir Europos institucijoms, glaustai apžvelgsime komunikato tekstą ir apibendrinsime jo pagrindinius klausimus.

2.1 Komunikato įvadas

2.1.1 **Iššūkis pasiekti darnumo ir konkurencingumo pusiausvyrą.** Komisijos komunikato įvado pirmoje pastraipoje pirmiausia pripažįstama išskirtinė ir strateginė turizmo reikšmė Europos ekonomikai, pagrįsta ne tik kiekybiniais duomenimis, bet ir turizmo gebėjimu kurti darbo vietas ir taip padėti pasiekti atnaujintos Lisabonos strategijos tikslo. Verta paminėti prognozuojamą daugiau nei 3 proc. sektoriaus augimą, kuris neabejotinai yra svarus indėlis siekiant užimtumo tikslų, bet kai kuriais atvejais ir ilgai gali kelti pavojų, kad gali būti pažeisti tam tikri su darnumu susiję apribojimai.

2.1.2 **Konkurencingumas ir darna — du suderinami reikalavimai.** Komisijos komunikate aiškiai teigiama, kad konkurencingumas priklauso nuo turizmo praktikos darnumo bei kokybės, jame aiškiai nurodomi klimato kaitos turizmo sektoriui keliami reikalavimai. Taikant priemones, skirtas prisitaikyti prie klimato kaitos ir su ja kovoti, kartu skatinant naujoves ir turizmo gaminių vertę didelių globalinių sunkumų patiriančiame pasaulyje, lemiamą vaidmenį gali atlikti įmonių socialinė atsakomybė.

2.2 **Darbotvarkės turinys.** Savo komunikate Komisija siūlo siekti naujos turistų gerovės, aplinkos apsaugos ir turizmo bendrovių ir turizmo vietovių konkurencingumo pusiausvyros. Šios pusiausvyros turėtų siekti visi.

2.2.1 **Tiksai ir iššūkiai.** Komunikate, siūlomi trys pagrindiniai darbotvarkės tikslai, kurie yra visų suinteresuotųjų šalių veiklos gairės: ekonominė gerovė, socialinė lygybė ir sanglauda ir aplinkos apsauga.

Komunikate išvardijami labai svarbūs uždaviniai, kuriuos reikia įgyvendinti, siekiant minėtų tikslų:

- darniai valdyti gamtinius ir kultūrinius išteklius;
- mažinti išteklių naudojimą ir taršą;
- prisitaikyti prie pokyčių vadovaujantis bendruomenės interesais;
- mažinti paklausos sezoniskumą;
- spręsti transporto poveikio aplinkai problemą;
- stengtis, kad turizmas būtų prieinamas visiems;
- gerinti darbo vietų turizmo sektoriuje kokybę;
- užtikrinti turistų ir turizmo vietovių saugumą.

Uždavinių sąrašą galima pratęsti, jis negalutinis. o Įvairūs turizmo sektoriaus suinteresuotosios šalys turėtų jį nuolat atnaujinti, nustatyti prioritetus ir tvarkyti vadovaudamiesi bendradarbiavimo dvasia.

2.2.2 Veiksmų programa. Komunikate teigiama, kad darnios priemonės tikslams pasiekti ir iššūkiams įveikti neatsiejamai nuo bendradarbiavimo užtikrinimo ir atsakingo turizmo vietovių, įmonių ir turistų srautų valdymo. Jame taip pat išdėstomos sąlygos šiai darnai pasiekti.

2.2.3 Principai. Komunikate nurodomi devyni principai, kurių reikia laikytis siekiant darnaus ir konkurencingo turizmo. Tris iš jų derėtų pabrėžti:

- paisyti apribojimų, kurie gali būti nustatyti plėtros galimybės, infrastruktūrai ir turistų srautų apimčiai;
- siekti tinkamo vystymosi ritmo, kuris atitiktų bet kuriuo nustatytu laiku turimus gamtinius, kultūrinius ir socialinius išteklius;
- vykdyti ilgalaikį planavimą, kuris yra darnumo ir konkurencingo pusiausvyros užtikrinimo sąlyga.

2.3 Kartu siekti pažangos. Šiame skyriuje Komisija pabrėžia, kad visoms suinteresuotosioms šalims, kurių veikla turi įtakos šiam sektoriui, reikia sutelkti pastangas ir veikti savanoriškai ir nuosekliai. Pasiūlytas modelis grindžiamas subsidiarumo principo taikymu, kai remiamos nacionaliniu ir Europos lygiu turizmo vietovės pačios imtasi veiksmų. Todėl komunikate pabrėžiamas ir įvairių šio sektoriaus suinteresuotųjų šalių, ir, atsižvelgiant į Sutartį, Europos Komisijos vaidmuo.

2.3.1 Suinteresuotųjų šalių vaidmuo. Atsižvelgiant į Darnaus turizmo grupės išvadą, šiame komunikate nurodomi platūs įgaliojimai ir konkrečios funkcijos, susiję su trimis veiklos sritimis: turizmo vietovėmis, įmonėmis ir turistais. Pabrėžiama, kad ypač svarbu pagrindinę mintį — būtina siekti darnumo ir konkurencingo pusiausvyros — perduoti ir išplatinti labai mažų įmonių tarpe.

2.3.2 Europos Komisijos vaidmuo. Komisija prisiima atsakomybę imtis veiksmų vadovaudamasi Sutartimi ir, remdamasi darbotvarka ir ją įgyvendindama, išsipareigoja diegti ir plėtoti įvairias iniciatyvas Bendrijos lygmeniu. Kalbant apie minėtas iniciatyvas, reikia atskirai paminėti šias keturias veiklos kryptis:

- suinteresuotųjų šalių telkimas žinioms įgyti ir dalytis siekiant atrasti darnumo ir konkurencingo pusiausvyrą. Europos turizmo forumas — puikus pavyzdys, kaip galima keistis idėjomis ir patirtimi;
- patraukliausių turizmo vietovių — gerosios patirties pavyzdžių — skatinimas ir rėmimas, ir jų — turizmo vietovių tinklų, išsipareigojusių siekti darnumo ir konkurencingo — populiarinimas;
- ES įvairių finansinių priemonių naudojimas. Komisija išsipareigoja platinti informaciją, kuri leistų šias priemones geriau panaudoti turizmo srityje;
- atsižvelgimas į tvarumo ir konkurencingo aspektus įvairiose Komisijos politikos srityse ir minėtų principų laikymasis įvairiuose regionuose, turinčiuose labai skirtingų problemų ir poreikių: pakrantės regionuose, kalnuotuose regionuose, kaimo vietovėse ir miesto zonose.

2.4 Komunikato išvados

Komunikatas baigiamas raginimu visiems valstybiniais ir privatiems subjektams glaudžiai bendradarbiauti priimant ir praktiškai įgyvendinant darbotvarkę. Dar kartą rekomenduojama vystyti visų lygių bendradarbiavimą, kuris yra konkurencingo, užtikrinsiančio Europos turizmo sektoriaus ilgalaikį patrauklumą ir darną, gerinimo sąlyga. Komisija su darbotvarka susijusių veiksmų planą numato įvertinti 2011 m. Taigi, tikslas, kurio Komisija siekia pristatydamą šį komunikatą, yra visiškai aiškus.

3. Bendrosios pastabos

3.1 Turizmo ir jo strateginės reikšmės Europos ekonomikai pripažinimo klausimu visos Europos institucijos yra paskelbusios ir oficialių, ir neoficialių pareiškimų, kurie stiprina šio sektoriaus vaidmenį, duoda atitinkamą žinią visoms suinteresuotosioms šalims ir labai skatina šio sektoriaus augimą. Turizmo reikšmė nėra susijusi vien tik su ekonomine sritimi, kuriant piliečių Europą turizmas svarbus ir socialiniu požiūriu. Nors sektoriui buvo duotas postūmis, dar daug reikia nuveikti siekiant užtikrinti, kad Europos politikoje turizmas šiandien ir ateityje atliktų šį svarbų vaidmenį.

3.2 Ypač svarbu nurodyti, kad naujojoje Lisabonos sutartyje pripažįstama turizmo svarba Europai ir Europos Sąjungai suteikiama daugiau galimybių prisidėti prie šio sektoriaus plėtros. Šia sutartimi ES suteikiami įgaliojimai ir prievolė remti, koordinuoti ir papildyti valstybių narių veiksmus ir keliami tikslai sukurti palankią aplinką įmonių plėtrai ir skatinti gerosios patirties mainus.

3.3 Turizmo klausimas nagrinėjamas įvairiose Europos institucijose:

- **Europos Parlamentas** priėmė daugybę įvairių rezoliucijų dėl turizmo ir jo poveikio užimtumui bei ekonomikai, pvz., rezoliuciją dėl turizmo ir vystymosi, rezoliuciją dėl darnaus turizmo perspektyvų ir naujų iššūkių;
- **Europos Sąjungos Taryba** ne kartą nagrinėjo turizmo klausimą savo išvadose ir veiksmų planuose, visų pirma siekdama pabrėžti darnumo, konkurencingo, naujų darbo vietų kūrimo turizmo sektoriuje poreikį. Visų pirma reikia paminėti 2006 m. liepos 7 d. Tarybos priimtas išvadas dėl Komisijos komunikato dėl atnaujintos ES turizmo politikos; Taryba pritaria šiai politikai ir ragina Komisiją aktyviai dalyvauti koordinuojant įvairias politikos sritis;
- **Europos Komisija** paskelbė daug įvairių komunikatų, visų pirma — 2006 m. kovo mėn. komunikatą, kuriame apibrėžiama naujoji ES turizmo politika; Komisija rengė, skatino Europos turizmo forumus ir jiems vadovavo; rengė konferencijas įvairiomis temomis, pvz., socialinis turizmas ir turizmui skirta Darbotvarkė 21; taip pat organizavo daug kitų renginių, pvz., bandomąjį projektą „Patraukliausios Europos turizmo vietovės“, kuris supažindina su ES valstybių narių ir šalių kandidačių gerąja patirtimi ir ją skatina;

- **Regionų komitetas** be kitų darbų šioje srityje, taip pat pateikė nuomonių, pvz., dėl Komisijos komunikatų „Bendradarbiavimas Europos turizmo ateičiai“ ir „Pagrindinės Europos turizmo subalansuotos plėtros kryptys“;
- **Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas** visada domėjosi ir toliau labai domisi su turizmu susijusiais klausimais. Tai liudija 11 nuo 1999 m. iki šiandien turizmo klausimais priimtų nuomonių, Komiteto aktyvus dalyvavimas įvairiuose Komisijos sušauktuose Europos turizmo forumuose, daugelyje renginių įvairiais turizmo aspektais ir tų renginių populiarinimas. Ypač svarbus EESRK bendradarbiavimas su kitomis institucijomis visų turizmo srityje jų vykdomų iniciatyvų klausimais.

3.4 Dabartinėje EESRK nuomonėje siekiama įvertinti šį komunikatą, pabrėžiant jo privalumus politinėje ir siūlomo valdymo būdo srityse; joje taip pat siekiama pateikti pasiūlymų, kurie praturtintų jei ne patį tekstą, tai nors diskusijas šiuo klausimu.

3.5 Kaip ir EESRK nuomonėje dėl Komisijos komunikato dėl atnaujintos turizmo politikos (INT/317), šioje nuomonėje dar kartą norima pabrėžti, kad:

- turizmas yra kiekvieno piliečio teisė, kaip nurodoma Pasauliniame turizmo etikos kodekse, ir iš jo galima pasisemti gerosios patirties pavyzdžių;
- ši teisė taip pat tiesiogiai ir netiesiogiai kuria turtą ir rentabilumą, ypač mikroįmonių, mažųjų ir vidutinių įmonių, todėl turizmas yra strateginė Europos pramonė, kuri pasirodė esanti patikima;
- sektoriaus subjektų teikiamų paslaugų kokybė ir vartotojų atsakomybė vietos bendruomenių atžvilgiu yra vertybės, kurias privalome išlaikyti, kadangi tai sudaro tolesnio jo veikimo pagrindą;
- turizmas daro ar turėtų daryti teigiamą įtaką vietos ir regionų ekonomikai, socialinėms, kultūrinėms ir aplinkos sąlygoms bei miesto aplinkai ir todėl tampa priemone, leidžiančia suprasti kitas kultūras, skirtingas bendrabūvio ir elgesio normas bei skatinančia tarpregioninį bendradarbiavimą;
- turizmas yra dinamiškas sektorius ir svarbus šiuo metu ir ateityje užimtumo šaltinis, turintis potencialo kurti geros kokybės, nuolatines, socialines teises užtikrinančias darbo vietas;
- turizmas nėra apsaugotas nuo problemų, pavyzdžiui, masiškumo ir sezoniskumo reiškinį, dėl kurių prarandamas konkurencingumas;
- esame įsitikinę Darnaus ir konkurencingo Europos turizmo darbotvarkės praktiniais privalumais, kadangi joje pateikiama aiški vizija ir numatyti toli siekiantys tikslai;
- Europos turizmo modelis yra vidinė būtinybė, ir jis galėtų tapti pasauliniu atramos tašku, jei būtų pagrįstas ne dar gausnėmis taisyklėmis, o kokybe, tvarumu, prieinamumu bei kitomis savybėmis, kurios būtų būdingos turistinėms vietovėms ir visiems suinteresuotiems subjektams;

— Europos turizmo modelio pagrindą ir jo turtą sudaro vietovių, turizmo supratimo būdų ir išraiškos formų įvairovės didinimas;

— šis mūsų palaikomas Europos turizmo modelis yra veiksminga taikos ir tautų savitarpio supratimo skatinimo priemonė.

4. Specialiosios pastabos

4.1 Komisijos komunikate pateikiamas konkretus pasiūlymas dėl būtinos darnumo ir konkurencijos pusiausvyros ir kaip to pasiekti praktikoje. Siekiant įtraukti visa tai į gana trumpą Komunikatą, žinoma, reikėjo atlikti didelį darbą apibendrinant medžiagą ir atliekant reikiamą daugelio dokumentų, nuomonių ir diskusijų analizę. Reikėtų pabrėžti, kad svarbiausias tikslas — aiškiai informuoti visuomenę apie Komisijos pagrindinį požiūrį į sektoriaus ateitį ir tam tikras priemones, kurias ketinama įgyvendinti šiame sudėtingame sektoriuje — yra pasiektas.

4.2 Komunikate pateikti argumentai darbotvarkei paremti atrodo tinkami, nes įvertinamas ir ekonominis turizmo poveikis, ir sektoriaus gebėjimai kurti darbo vietas jaunimui, taip pat būtina pusiausvyra tarp darnumo ir konkurencingumo, kurie ilgai vienas kitam būna naudingi. Įvairių veiklos rūšių ir regionų ekologinio pėdsako ar plėtros ir priėmimo pajėgumams taikomų apribojimų poveikio vertinimai — tai pagrindiniai elementai siekiant šiuos kintamuosius derinti ir išsaugoti jų pusiausvyrą. Siekiant darnumo ir konkurencingumo pusiausvyros būtina visuotinai pripažinti, kad esama veiklos turizmo sektoriuje mastų ir ritmo apribojimų.

4.3 Gal būtų buvę naudinga šiame komunikate išsamiau išnagrinti naująją Lisabonos sutartį, siekiant aptarti, kaip ji susijusi su darbotvarke ir kokia jos reikšmė naujosios Europos turizmo politikos įgyvendinimui. Nederėtų pamiršti, kad valstybės narės ir regionai ne kartą nurodė, kad jie nori išlaikyti savo įgaliojimus turizmo srityje, tačiau pageidauja, kad Europos Sąjunga būtų tam tikrų bendrų aspektų, kurie gali padidinti Europos turizmo sektoriaus konkurencingumą, varomąją jėgą ir koordinatoriumi. Vienas pavyzdžių — tai Europą, kaip turizmo vietovę, reklamuojančio Europos interneto portalo, kuris jau tapo vertingu ir naudingu įrankiu, galinčiu pristatyti visas ES šalis, kaip įvairiapusę ir ypatingą turistinę vietovę, įkūrimas ir valdymas.

4.4 Komunikate paminėti iššūkiai ir uždaviniai neabejotinai yra svarbiausi iš visų, kuriuos turizmui teks įveikti artimiausiais dešimtmečiais. Akivaizdu, kad pagrindiniai iššūkiai, susiję su darnumu ir konkurencingumo gerinimu, yra gana dideli ir neatšiejami nuo kitų rimtų iššūkių, pvz., kokybės gerinimo, sezoniskumo mažinimo ar turizmo sektoriuje dirbančių žmonių kvalifikacijos kėlimo. Šie iššūkiai taip pat nurodyti darbotvarkėje.

4.5 Komisijos komunikate keletą kartų raginama bendradarbiauti ir siūloma, kad partnerystės stiprinimas būtų naujosios turizmo politikos ramstis ir skiriamasis bruožas. Ypač svarbu pabrėžti profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų, kurias yra būtina įtraukti į partnerystės susitarimus ir kviesti dalyvauti visose diskusijose ir forumuose, vaidmenį siekiant kartu su jomis įgyvendinti bendrąsias priemones, skirtas turizmo sektoriui gerinti. Taip pat vertėtų skatinti turistų lankomų vietovių ir miestų nuolatinių tinklų kūrimą, kurį įkvėpė bendras tikslas

gerinti konkurencingumą ir darnumą. Komitetas pritaria patraukliausių Europos turizmo vietovių populiarinimui ir ragina, kad ši sąvoka apimtų tinkamą socialinių ir darbo santykių valdymą bei profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų dalyvavimą išrinktoje vietovėje.

Tai leistų pagerinti turizmo vietovių darnumą ir konkurencingumą. Reikia atkreipti į vaidmenį, kurį gali atlikti vartotojų asociacijos savo kompetencijos ribose.

4.6 Komisija imasi įgyvendinti šią naująją politiką remdamasi bendradarbiavimu ir pradėdama taikyti naujas konkrečias paramos ir suinteresuotųjų šalių koordinavimo priemones. Vienas iš darbotvarkės reikalavimų — kad visos sektoriaus suinteresuotosios šalys prisiimtų didesnę atsakomybę. Įmonių GD, EESRK nuomone, turi atlikti svarbų vaidmenį vykdydama su turizmu tiesiogiai ar netiesiogiai susijusių Europos politikos sričių koordinavimo veiklą. minėtos politikos sritys turi įtakos įvairaus pobūdžio turizmo vietovėms, turinčioms ir savo specifinių ypatumų.

4.7 Komitetas taip pat mano, kad Komisija turėtų aktyviau skatinti Europos masto iniciatyvas, taip pat ir tarpvalstybinį Europos socialinį turizmą. Šiuo atveju reikia priminti, kad EESRK keletą kartų siūlė ir dabar siūlo įsteigti inicijuoti ir sudaryti galimybes Europos turizmo forumui, o taip pat apsvastyti ir išnagrinėti galimybes įkurti **Europos turizmo tarybą** ir **Europos turizmo agentūrą**, kuri teiktų informaciją apie politiką ir Europos turizmo srityje priimtas priemones ir skatintų su tuo susijusią veiklą. Komisijai taip pat siūloma skatinti mokslinius tyrimus, kurie padėtų turizmo sektoriuje diegti technologines platformas, galinčias sudaryti palankias sąlygas turizmo gaminių platinimui, ypač atsižvelgiant į turizmo skatinimo galimybes Europoje ir pasaulio regionus, turinčius didelį turistų srautų potencialą (Kiniją, Indiją, Rusiją, t. t.).

4.8 Komitetas mano, kad, žvelgiant iš vartotojų, įmonių ir sektoriaus suinteresuotųjų šalių pozicijos, Komisijos komunikate neskiriama pakankamai dėmesio Informacijos ir ryšių technologijų (IRT) vaidmeniui naujajame turizmo scenarijuje. Siekiant pagerinti tokių technologijų taikymą, darbas mokslinių tyrimų ir plėtros srityse per keletą ateinančių metų turėtų tapti turizmo sektoriaus prioritetu. Ši veikla neabejotinai duos vaisių gerinant turizmo vietovių, įmonių ir turistų srautų valdymą, kad būtų pasiekta norimos pusiausvyros.

4.9 Akivaizdus noras priimti konkrečias priemones ir ypač pagerinti esamų Europos finansinių priemonių naudojimą yra svarbus, bet reikėtų pasiūlyti ir konkrečią programą, kuri leistų

įgyvendinti komunikate tiksliai nurodytus pagrindinius Europos turizmo tikslus. Privalu užtikrinti, kad visos tiesiogiai ar netiesiogiai turizmui skiriamos lėšos būtų veiksmingai ir našiai panaudojamos pagal jų paskirtį.

4.10 Šį komunikatą reikėtų vertinti atsižvelgiant į svarbų Darnaus turizmo grupės ataskaitos indėlį. Ataskaitoje išdėstytos mintys, ypač dėl visoms sektoriaus suinteresuotosioms šalims tenkančių vaidmenų, tapo svarbiais rodikliais rengiant darbotvarkę. Keletą mėnesių dirbusių žymių ekspertų pastangos buvo labai vaisingos ir suteikė papildomų ir praktinių išvalgų daugybe su darnumu ir konkurencingumu susijusių klausimų.

4.11 Komunikate aiškiai nenurodyta, koks vaidmuo tenka turizmo statistiniams duomenims. Minėti duomenys turi būti panaudojami stebėti darbotvarkės įgyvendinimą, ir visų pirma daugiau dėmesio turi būti skiriama darnumo, konkurencingumo ir užimtumo kintamiesiems.

4.12 Komunikate aiškiai nurodoma, kad darnaus ir konkurencingo turizmo politiką reikia susieti su visomis Komisijos ir ES politikos sritimis siekiant užtikrinti, kad būtų įgyvendinti darbotvarkėje numatyti tikslai.

4.13 Kaip jau pastebėta EESRK nuomonėje, pavadintoje „Katovicų deklaracija“, nuomonėje „Turizmas ir kultūra — dvi jėgos, skatinančios augimą“, nuomonėje dėl atnaujintos turizmo politikos ir kituose EESRK dokumentuose, siekiant informuoti ir didinti Europos piliečių sąmoningumą, ypač jaunimo, reikia rengti komunikacijos kampanijas.

4.14 Komitetas mano, kad ypač svarbu, jog ir formalus mokymas, ir mokymas darbo vietoje tenkintų įmonių poreikius ir žmonės įgytų daugiau galimybių įsidarbinti. Žinių ir kvalifikacijos atestavimas ir pripažinimas Europos lygiu turėtų tapti priemone, kuri leistų turizmo sektoriuje sukurti daugiau ir geresnių darbo vietų.

4.15 Siekiant padidinti turizmo konkurencingumą ir darnumą, reikia neužmiršti konkrečių vietovių ypatumų. Komitetas rekomenduoja, kad nustatant politiką ir teikiant pasiūlymus būtų atsižvelgta į valstybių narių, kurios labai priklauso nuo turizmo, specifines savybes ir skirtingų teritorijų poreikiams būtų skirtas deramas dėmesys. Tuo pat metu reikėtų pastebėti, kad turizmas į tolimas vietas gali turėti ypatingai didelį poveikį klimato kaitai, kadangi tenka nukeliauti ilgus atstumus. Ateityje reikėtų skatinti rinktis arčiau išvykimo vietos esančias vietas, į kurias galima nuvykti į aplinką išmetant mažiau anglies dvideginio.

2008 m. liepos 10 d., Briuselis

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

pirmininkas

Dimitris DIMITRIADIS

PRIEDAS

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto

Toliau pateiktam skyriaus nuomonės 4.15 punkto tekstui pritarė daugiau negu ketvirtadalis balsavusiųjų, bet jis buvo pakeistas priimant pakeitimą, už kurį balsavo asambleja:

4.15 punktas

Papildyti taip:

„4.15 Siekiant padidinti turizmo konkurencingumą ir darnumą, reikia neužmiršti konkrečių vietovių ypatumų. Komitetas rekomenduoja, kad nustatant politiką ir teikiant pasiūlymus būtų atsižvelgta į valstybių narių, kurios labai priklauso nuo turizmo, specifines savybes ir skirtingų teritorijų poreikiams būtų skirtas deramas dėmesys“.

Balsavimo rezultatai:

Už 48 Prieš 43 Susilaikė 16
